

Tekstilkunstneren Mette Handberg:

Bergenser med trøndersk suksess

TEKST OG FOTO: LAILA AMDAHL

Strindheim menighet i Trondheim fikk i fjor vår sin egen kirke — en såkalt arbeidskirke hvor det gis mulighet til aktiviteter langt ut over de tradisjonelle gudstjenester. Selve kirkebygget er svært enkelt, rød teglstein utvendig og hvitkalkede vegger inne. Til gjengjeld har kirken fått oppsiktsvekkende utsmykninger i form av tekstiler til prest, alter og prekestol.

Det er tekstilkunstneren Mette Handberg med bergensk dialekt som har hatt den krevende oppgaven å utforme og bearbeide dekorasjonene. Vi har vært en tur i Trondheim og hilst på kunstneren som med sin vevre skikkelse står i sterk kontrast til det store og om-

fattende arbeidet med kirketekstilene.

Inspirerende prest

Perlebroderier, billedvev og applikasjoner har Mette Handberg benyttet i utførelsen av messehaler, antependier, alter- og preke-

stolkleder. I alt dreier det seg om tolv selvstendige arbeider. Et år med intens arbeid krumbeyd over vev og sybord har frembrakt det resultat som daværende biskop i Nidaros, Tord Godal, betegner som enestående innen norsk kirkekunst.

Tidligere har det ikke vært vanlig å gi en enkelt kunstner et så omfattende kirkeoppdrag, men i dette tilfellet var sokneprest og menighetsråd interessert i å få en helhet over utsmykningen. Da kirken ble vigslet gav de da også uttrykk for stor begeistring over paramentene (kirketekstilene).

Mette på sin side hadde lovord å komme med til sokneprest Knut Skogrand, som sammen med menighetsrådet var konsulent ved valg av temaer og symboler.

— Hans begeistring og åpenhet overfor nye ideer ga meg stort spillerom og inspirerende arbeidsforhold, sier hun.

Grundig forarbeid

— Kjenner du bakgrunnen for at nettopp du fikk oppdraget med å utforme tekstilene til Strindheim kirke?

— Helt konkret vet jeg ikke, men jeg regner med at noen i menighetsrådet har fått kjennskap til det jeg arbeider med gjennom utstillinger. Det er der en får kontakt med publikum. Til nå har jeg deltatt på omkring femti mønstrenger — noen av dem har vært i utlandet.

— Tilbake til kirketekstilene, hvordan gikk du løs på oppgaven?

— Først satte jeg meg ned og leste. To måneders studier gikk før jeg begynte å tegne skisser og lage arbeidsprøver. Ved valg av symboler la jeg vekt på å finne dem som ikke var for sterkt bundne, men som kunne gi rom for fantasi og vide tolkninger.

Arbeidet besto i å lage fire sett som skulle skifte i takt med kirkeårets liturgiske inndeling. Hvert sett skulle inneholde en messehal og kleder til alter og prekestol. I tillegg til at hvert sett skulle ha sin egen farge (hvitt, rødt, grønt og fiolett) bestemte jeg tidlig at jeg også ville ta i bruk fire forskjellige teknikker. Det i håp om å oppnå et

— Tanken på at vevnaden eller broderiene jeg satt med skulle tåle bruk og oppbevaring i kanskje mer enn hundre år gjorde meg ofte engstelig, sier tekstilkunstneren Mette Handberg.

I tillegg til alter og prest er også prekestolen dekorert med tekstiler signert Mette Handberg. Da kirken ble vigslat, var det de hvite som ble benyttet. På alterbunnen ser vi Treenigheten uttrykt ved Guds-symboler — en hånd i gyllen glorie, den seirende Kristus, og skjult bak presten Den hellige And i form av en due.

most mulig spennende og variert resultat.

Det var under planleggingen og arbeidet med utkastene jeg hadde så god hjelp og støtte av sokneprest Knut Skogrand. Hans positive innstilling og iver gav meg arbeidslyst og mot til å ta fatt på oppgaven.

Da utkastene var godkjent av menighetsrådet og stiftssekretæren i Nidaros bispedømme, tok jeg fatt på den håndverksmessige delen av oppdraget. Den viste seg å bli mer tidkrevende enn forutsatt. En messehakelet som jeg hadde beregnet å bruke ca. 170 timer på, ble først ferdig etter ca. 300 timer.

Med vrangen ut

Mette Handberg har drevet som tekstilkunstner de siste ti årene, og hennes arbeider er bl.a. kjøpt inn av Norsk Kulturråd og Nordenfjeldske Kunstindustrimuseum.

På en utstilling for noen år siden ble ett av mine billedvepper hengt opp med vrangen ut. Det tok jeg som en kompliment og tegn på at arbeidene mine i alle fall holder rent håndverksmessig. Slikt håndverk har vært en forutsetning i arbeidet med paramentene. Det er nemlig ikke så uvanlig at de er i bruk i mer enn hundre år. Tanken på at vevnaden eller broderiene jeg satt med skulle tåle bruk og oppbevaring over så lang tid, gjorde meg ofte engstelig. Ikke en perle

måtte kunne lesne, ikke et sting måtte kunne ryke, og i tillegg burde materialene kunne beholde både farge og spenst.

— Hvor har du fått din utdannelse?

— Den startet allerede da jeg gikk på gymnasi i Bergen. Jeg var nemlig så heldig å få gå kunstlinje. Siden ble det Kunsthåndverkskolen og Industriskolen, så jeg har en del skoleår bak meg før jeg forlot hjembyen.

Perler i gave

Det har vært en del vanskeligheter for Mette under veis. Hun har brukt mye tid og krefter på å få tak i de rette materialene. Tidlig kom hun til kort når det gjaldt å oppspore små nok perler i de rette fargene. Dette fikk hun tilfeldigvis gjort kjent i et avisintervju, og da tok det ikke lang tid før det formelige strømmet på med perler fra ukjente givere.

Det er på de fiolette tekstilene kunstneren bruker perler og broderier. Fiolett er den dempende fargen som uttrykker vepnod, anger og bot — og skal benyttes i advens- og fasteløstiden.

Rødt er fargen for Den hellige And og er benyttet i de tekstiler som skal pryde kirken i pinsen, 2. juledag og på Olsok. I utførelsen har Mette her benyttet billedvev, men for å minske den hakkete effekten på buede linjer, har hun

brukt forskjellige tykkelser på garnet. Beskjeden i antall av farger har hun heller ikke vært. På det meste var det 40 farger i sving, men da gikk det visst mer tid til å knyte opp floker enn til å veve.

Hvitt er festfargen. Den står for lys, renhet, hellighet og glede. De hvite tekstilene er tiltenkt juledag, påskedag og Alle helgens dag, og er laget i en spesiell knutevevteknikk.

Grønt står for trefoldighetstiden, eller som det nå også kalles, søndagene etter pinsen. Dette er veksten og håpets farge. Den grønne fargen skal vende tanken mot Livets tre, og i Strindheim kirke går Livets tre og vintreet igjen i alle de grønne tekstilene. Motivene er skapt ved hjelp av frodige symaskinapplikasjoner.

Yrke — ikke hobby

— Kirketekstiler har vært et nytt arbeidsområde for deg. Har oppgaven gått mersmak?

— Ja, så absolutt, for meg har dette vært både utfordrende og spennende. Sliksomt også! Det behøver jeg ikke å legge skjul på. Det som nok har vært et problem er, tidnæden som oppstod. Det hele ble mer omfattende enn først antatt, så mot slutten ble det mange sene kvelds- og nattetimer ved vev og sybord. Familien ble det lite tid for i den travleste tiden før kirken skulle vigles.

Når vi først snakker om vanske-

ligheter i forbindelse med oppdraget, så vil jeg nevne litt generelt om kunstnerens plass i planleggingen. Nybygg tegnes uten at de som skal ha ansvar for den kunstneriske utsmykningen blir med på råd. Når bygget på det nærmeste er ferdig, får kunstneren utdelt noen kvadratmeter som skal «pynes opp». Det vi ønsker er å få komme med i planleggingen helt fra starten, slik at det kunne bli en bedre sammenheng og helhet over arkitektur og utsmykning.

— Du har verketst i hjemmet. Hvordan er det å jobbe med kunst og husslige gjøremål i umiddelbar nærhet?

— Den eldste jenten går på skolen, mens den yngre har fått plass i nærmeste barnehage, så jeg har flere timer for meg selv. Ungene har ellers fått forståelsen av at jeg må ha arbeidsro, og de er flinke til å la meg sitte i fred. På den annen side har de meg i huset og kan få hjelp om det trengs.

Problemet for meg er mer utadrettet. Folk har lett for å oppfatte vevingen som en hobby nettopp fordi jeg sitter hjemme. I virkeligheten jobber jeg full dag, og under avslutningen med kirketekstilene måtte jeg også ta kveldene til hjelp. Da kan det være leit å oppdage at en ikke blir tatt alvorlig som yrkesutøver, sier tekstilkunstneren Mette Handberg, som allerede er i gang med nye oppgaver og utfordringer.